

Posamezna številka 1 Din mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrletna 13 Din. Cene inšertatom po dogovoru

PONEDELJSKI SLOVENEK

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III.
Telefon št. 40-01, 40-02, 40-03, 40-04 in 40-05. List izhaja vsak ponedeljek

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.
Poštni ček, račun. Ljubljana 16.650.
Telefon št. 4001.

Razhod v Budimpešti

Veličasten zaključek 34. evharističnega kongresa

Budimpešta, 29. majnika 1938.

Papežev odposlanec kardinal Pacelli je imel na zaključnem zborovanju evharističnega kongresa, ki spada med najlepše med 34 evharističnimi kongresi, ki so dosedaj na različnih krajih sveta poveljevali sv. Reš. Telo, krasen govor, v katerem je dejal:

Poslovilni govor kardinala Pacellija

»Evharistični kongres l. 1938 gre h koncu. Trg junakov, ki je bil te dni središče nepozabnih dogodkov, ki so razveseljevali oči in osrečevali srea, danes zadnjikrat gleda ogromno mednarodno družino sv. Rešnjega Telesa. Občutje slovesa lega na to zaključno poglavje v proslavi evharističnega Kongresa. Ta ura slovesa pa posvečena in tolažljivo razsvetljena po duhovni vsebini cerkvenega praznika, ki ji daje svoj časovni okvir. Učenci, ki svojih oči niso mogli odtrgati od svojega Gospoda, ki se je, ves spremenjen, vrátil nazaj k svojemu Očetu, in ki se niso mogli ločiti od oblaka, ki je legel med Njega in njegove, so bili iz angeljskih ust poklicani nazaj k stvarnosti zemeljskega življenja in k nalogam, ki jih čakajo. »Kaj stojite in gledate proti nebu?« Podoben poziv se ponavlja tudi ob tej uri. Po zaključitvi teh od božje luči ožarjenih evharističnih dni prihaja za vsakega izmed nas potreba, da se vrne nazaj v trdo in s težavami preobložen vsakdanje življenje. V tem vsakdanjem življenju bo treba pokazati s stvarnimi dejanji, kar smo te dni v svetem navdušenju občutili v globini svojih duš.

»Vi boste moji spoznavalci in moji priče.« Tako se glasi veliki poziv teh dni na vsakega, kdor se je telesno ali vsaj v duhu udeležil tega slavlja. Pričevali boste za mene, tako kliče evharistični Rešenik slehernemu izmed nas, v trenutku, ko se ogromna reka romarjev pripravlja, da se vrne nazaj v domovino. Svet, ki ste ga zapustili, ko ste odšli na romanje, isti svet, pravim, boste zopet našli, ko se vrnete. Toda vi se ne smete vrniti isti, vi se ne smete vrniti brez svete brezpozorne in nevklonljive volje, da boste ta svet skušali spremeniti, preosnovati v duhu Rešenika, ki so mu bili posvečeni ti nepozabni dnevi. Mogoče je ta apostolska naloga, če jo pomerjamo po trpki vsakdanjosti življenja, težja od uspehov, ki jih pričakujemo. Mogoče je to, toda ne pozabite: On, ki nam je izročil to obvezno poslanstvo, On bo na isti način, kot v mladeniški dobi krščanstva tudi sedanjemu rodu človeštva dal binkostne milosti za obnovo sveta, če jih boste v pravem ponižnem duhu želeli in za nje prosili.

»Če bi iskali zadnje in najgloblje vzroke za današnje vnanje in duhovno stisko, ki dere med človeštvom z vedno hujšim mrzličnim pulzom in z vedno bolj grozotnimi vročinskimi pojavi, bi morali priznati ali vsaj zaslugiti, da leži na dnu sodobne stiske duhovna lakota, duhovna slabokrvnost, ki redi in podžiga v tisočih oblikah se pojavljajočo moralno zastrupljanje. Za ta bolezen v knjigah, ki jih je napisala človeška modrost, ni zdravil. Če se ne bo posrečilo, današnjega človeka v iskreni ljubezni pripeljati nazaj k živim studencem, iz katerih so pila stoletja, ki so bila polna vere, današnjega človeka vrniti nazaj k pravilnemu umevanju svoje osebnosti in družabne biti, ki sta zasidrani na verskih temeljih, in mu dati trdo pravno osnovo, na kateri bo mogel trdno stati in katero čuva ne samo človeška postava, ampak veličastvo božjega zakona, potem ne bo mogoče zastupljivega procesa v sodobnem človeškem občestvu več zaustaviti.

»Kje imamo v zgodovini človeštva časovno dobo, ki bi bila večja po nalogah, kakor je naša, večja tudi po neednosti glede smernice in potov, večja predvsem po nasprotjih v prepričanju in v trmastihi strasteh, ki ženejo v bojovita medsebojna obračunavanja? Ta velikanska, skoraj bi rekel satanska nasprotstva, bo treba premagati, ali jih vsaj omiliti. Toda če bi jih hoteli premagati samo s zemeljskimi sredstvi, bi bilo delo jalovo, ki bi mu sicer ne odrekli človeškega spoštovanja, a ki na noben način ne bi vodilo do uspeha. A čeprav čedalje bolj postaja jasno, da

sodobne stiske z vnanjimi silami ni mogoče premagati, se na drugi strani fronte med ljudmi vedno bolj trmasto ustaljuje in postaja tragika babilonske zmede med ljudmi, med njihovimi krizami, od naroda do naroda, od države do države, vedno bolj očitna. In vedno bolj daleč od nas je mir, za katerim vsi hrepenimo.

»Cerkve ni poklicana, da v časovnih vprašanjih zavzema stališče med različnimi strujami in načini, kako se uveljavljajo pri pobujanju sodobne stiske. Njena služba, ki je posvečena resnici, in njeno apostolstvo ljubezni, ki se raztega na ves svet, izključujeta vsako pristransko stališče. V praktičnem, stvarnem zasledovanju svoje usode in svoje sreče hodi vsak narod v okviru velikega božjega odrešilnega načrta svoja lastna pota, ki odgovarjajo njegovim močim, njegovim sposobnostim, njegovim življenjskim potrebam, njegovi varnosti in njegovi zemljepisni legi. Pod pogojem, da so božje postave spoštovane in da je blagor duš zavarovan, Cerkve zasleduje včasih jako različna pota narodov s tisto ljubeznijo in širokoprčnostjo, s katero vsaka mati zasleduje razvoj in rast svojih otrok. Cerkve ne ovirajo nobeni predsodki in ji nikoli ne manjka razumevanje za nujnosti, ki jih časovne prilike zahtevajo. Cerkve nima nezaupanja napram novemu zaradi novega. V očeh Cerkve ima vsak narod in vsaka doba svoj od božje previdnosti določen prostor v skupnem odrešilnem načrtu večnega Boga. Cerkve ve, da duh včasih ne veje samo z lahnimi

veterčki, ampak čisto tudi v obliki viharovnih sunkov neurij.

»Zato pa stališče Cerkve in vernih kristjanov v sedanjih viharovnih dneh ni stališče obupancev, ni stališče strahopetno nazaj v prošlost gledajočih. Kajti Kristu, ki smo se mu tukaj poklonili, je postavljen za vse čase in za vsa razdobja. Če nekateri duhovni vodilni besedniki sedanje dobe — s tem da nadaljujejo in se povečavajo davne zmote — mislijo, da bodo srečo posameznikov in srečo občestva dosegli brez Kristusa ali celo proti Kristusu, potem smemo verjeti, da je za nas napočila doba, ko bomo morali pričati za Kristusa — »Eritis mihi testes«. Potem je prišel čas, ko vstaja neizbežna dolžnost za vsakega kristjana, da se vrže v boj proti tako zmotnim razvojem ter brani načelo cerkve, da je treba vse obnoviti v Kristusu. Ni ga lepšega in bolj dragocenege darila, ki ga moremo pokloniti človeškim občestvom in državam, ki so na njih zgrajene kakor uresničitev poštenega soglasja med zemeljskimi in večnostnimi cilji tako, da zemeljski cilji večnostnih namenoma in hote ne ovirajo.

Kardinal Pacelli je na to razvijal to misel dalje in globlje in zaključil svoj krasni govor z besedami sv. pisma: »Mane nobiscum, z nami ostani Bog, tako molli verno ljudstvo, z nami v tem nsodnem hudem času.

Množice so se potem začele razhajati. Jugoslovanski romarji so opolnoči že zapustili madžarsko ozemlje.

Papežev blagoslov po radiu

Narodi so se poslovili od kongresnega mesta

Castel Gandolfo, dne 29. maja. AA. (Havas.) Sv. oče Pij XI. je danes dopoldne po radiu nagovoril cerkve na budimpeštanskem evharističnem kongresu. Sv. oče je med drugim dejal, da je srečen, ko more biti zaradi izuma radia v neposrednem stiku z cerkvi, ki so zbrani na evharističnem kongresu v Budimpešti. Zatem je podelil vsem udeležencem budimpeštanskega kongresa blagoslov, na kar je dejal:

»Prosimo Vsemogočnega, da bi skoraj doživeli boljše čase, kakor so današnji, da bi se razgnali oblaki, ki nam neprestano napovedujejo težke viharje. Vsemogočni naj z lučjo nebeske resnice prežene iz človeških src mrak in zablode.

Budimpešta, 29. maja. b. Papeški legat kardinal Pacelli je prejel brzojavko od sv. očeta Pija XI., v kateri glavar katoliške Cerkve želi, da na mednarodnem evharističnem kongresu v Budimpešti prevladuje duh ljubezni, sloge in miru

Vojna na Kitajskem

Hongkong, 28. maja. AA. (DNB) Po vesteh, ki so prispale sem, so danes dopoldne japonska letala bombardirala mesto Kanton. Ob 10.30 se je pojavilo nad mestom 72 japonskih letal, ki so vrgla okoli 150 bomb. Ob tej priliki je bilo ubitih okoli 600 ljudi, tisoč pa je bilo ranjenih. Poleg tega je bilo popolnoma porušeni nad 200 hiš. Zahodni del mesta je zaradi požara, ki je izbruhnil, popolnoma uničen.

Sanghaj, 28. maja. b. Vojni dopisnik INS poroča, da prodirajo japonske čete v zapadni smeri lunghajske železnice ter da so zavzele tudi mesto Sunčav blizu Kwajteha, ki je bil naslednji vojni cilj Japoncev. Langfeng, ki so ga Japonci zavzeli pred dvema dnevnoma, je zopet prizorišče krvavih borb, v katerih so Kitajci z nepričakovanim napadom zavzeli zopet večji del mesta nazaj. Japonska letala pa so napravila več napadov na Kanton. Železniško progno so porušili na raznih krajih, tako da je na njej promet popolnoma ustavljen. Danes dopoldne je 15 japonskih letal ponovno napadlo Kanton ter v 45 minutah vrglo veliko število bomb na mesto. Škoda še ni ugotovljena. Ob 1.30 je bil drugi letalski napad.

Po poročilih iz severnega Honana so sprednje čete 2 japonskih oddelkov prispale v Vajten, zahodno od Sučava.

v srcih vseh vernikov. Kardinal Pacelli se je zahvalil sv. očetu in mu odgovoril, da budimpeštanski evharistični kongres predstavlja veliko zmago ideje miru.

Na zadnji javni seji kongresa je kardinal in primas Španije Goma y Tomas burno pozdravljen od navzočih opisal strahote španske državljanske vojske in številne žrtve med katoliško duhovščino, kajti večliko število duhovnikov so rdeči ubili. Kardinal je izjavil, da se navzlic vsemu temu

Po španskih bojiščih

Neprestane borbe pri Teruelu in Kataloniji

Salamanca, 29. maja. AA. (Havas) Uradno poročilo nacionalističnega vrhovnega poveljstva pravi med drugim, da je sovražnik poskušal napasti nacionalistične postojanke pri Trempu. Sovražnik je bil povsod odbit in je pretrpel velike izgube. Na odseku pri Gatelloni nacionalisti naglo napredujejo. Na teruelskem bojišču pa so zavzeli Mochuelos Lomas in prelas Escandon. Sovražnik je večkrat na tem bojišču pustil 445 mrtvih. Nacionalisti so vjeli 330 sovražnikov.

Teruel, 29. maja. AA. (DNB) Po velikih topniških pripravah so čete generala Varele danes začele z močnim napadom vzhodno od Teruela.

Napad je popolnoma uspel. Nacionalisti so prebili sovražno bojno črto ter prodri do ceste Teruel Sagunt. Po tem velikem uspehu so začeli nacionalisti boj proti celi vrsti utrd, ki jih imajo rdeče čete ob prelazu Eskandoni. Ti položaji predstavljajo celo trdnjavo nad cesto Sagunt-Teruel. Z obmorskega bojišča poročajo o novih uspehih generala Arande.

London, 29. maja. AA. (Reuter). Iz Valencije poročajo, da je v soboto zadela bomba angleško ladjo »Greatende« v valencijskem pristanišču, in da se je ladja takoj potopila.

Mirne volitve na Češkoslovaškem

Manifestacija češkoslovaških legionarjev

Praga, 29. maja. b. Današnja druga nedelja občinskih volitev je potekla v miru in redu. Edini težji incident se je zgodil preteklo noč okoli 2 zjutraj v vasi Tišovi pri Hrančici v severozapadni Češki. Tam je prišlo do spopada med pristaši Henleina in pristaši nemške socialne demokratske stranke, torej med samimi Nemci. V tem spopadu so tudi streljali. En pristaša sudske nemške stranke je hudo ranjen, tri osebe pa lažje. Iz Hrančice so takoj poslali 75 orožnikov, ki so napravili red.

Po dosedanjih vesteh v teku današnjega dne ni nikjer prišlo do neredomov. To dejstvo je tem značilnejše in važnejše, ker so se to nedeljo bile volitve izključno na deželi in v mnogo več občinah, kakor prejšnjo nedeljo. Volitve so bile danes v 2740 občinah, in sicer v 1660 občinah na Češkem, 740 na Moravskem in nekdanji Šleziji, 22 na Slovaškem in 54 v Podkarpatski Rusiji. Nemci imajo večino v 823 občinah. Ker je bilo v mnogih občinah postavljeno tudi več skupnih list, so volitve v teh občinah odpadle. Mnoge češke občine so na ta način prihranile denar in ga darovale za narodnoobrambne namene. Volitve so bile končane ob 5 popoldne in do 6 posamezni izidi še niso bili znani.

Kakor pravijo poročila iz Prage je češkoslovaško ministrstvo za narodno obrambo izdalo odlok, da se ljudstvo odstrani z vseh vojaških postaj in vseh ostalih mest, kjerkoli se nahajajo vojaški objekti. Ta ukrep je bil izdan zaradi tega, da bi se preprečili kakršnikoli incidenti o priliki današnjih občinskih volitev.

Henlein o Angležih

Praga, 29. maja. AA. Konrad Henlein je sprejel posebnega dopisnika lista »Pesty Hirlap« in mu dal izjavo, v kateri se je dotaknil svojega obiska v Angliji. Izrazil je svoje mišljenje, da se Velika Britanija samo iz poštenih pobud zanima za Srednjo Evropo. Glede sodelovanja med stranko sudske Nemce in madžarsko stranko na Češkoslovaškem, je Henlein dejal, da morata preva kot druga zastopati nacionalne interese. Za-

radi pravične notranje ureditve češkoslovaške države morata obe ti dve stranki delati na to, da se odstrani sistem, ki nosi pečat centralizma.

Praga, 29. maja. AA. (Havas) Opaža se, da je razgovor, ki ga je imel češkoslovaški ministrijski predsednik dr. Milan Hodža snovi s sudskeko-nemškima narodnima poslancema Kundtom in Petersom precej omilil splošno napetost. Iz dobro poučenih krogov se doznava, da sta omenjena narodna poslancata izročila češkoslovaškemu ministrskemu predsedniku pismo Konrad Henleina. Politični krogi mislijo, da vodstvo sudskeko-nemške stranke zdaj več toliko ne govori o neprestano poudarjanem pogoju za razgovore s češkoslovaško vlado, pač pa, da so se začela že kompromisna pogajanja.

Italija - Nemčija

Italija pravic Avstrije do Trsta ni prenesla na Nemčijo

Berlin, 28. maja. AA. (DNB) Nemški zunanji minister v. Ribbentrop in italijanski veleposlanik Attleiko sta podpisal danes celo vrsto sporazumov, ki se nanašajo na razna vprašanja v zvezi s priključitvijo Avstrije k Nemčiji. Med drugim je podpisal tudi sporazum o blagovnem in plačilnem prometu. Italija Nemčiji ni priznala pravice, ki jih je svoja Avstrija imela v tržaški luki.

Naročnike, ki imajo še kaj zaostanka na naročnini, prosimo, da ga čim prej poravnajo, da jim moremo zagotoviti redno prejetje lista. Naročnina se pošilja zaradi priročnosti po »Slovenčevih« položnicah št. 10.650. Vrh srednjega dela položnice naj se pa vselej označi, koliko naročnine naj se vpiše na račun »Ponedeljskega Slovenca«.

Pontifikalna sv. maša papeževga delegata na Trgu junakov.

